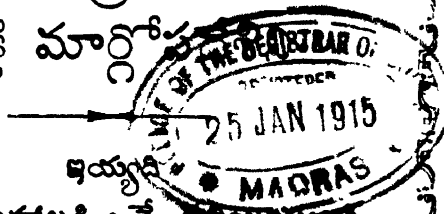
శ్రీ

ముక్తి మార్గోప

ఇయ్యది

చివుకుల మహాలక్ష్మిచే ర...బడె

కొడ్డమపేట జమీందారిణివారగు

శ్రీ వాడరేవు రంగనాయకమ్మగారి

ద్రవ్య సహాయమున

ఏలూరు

రామమోహన ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రించి ప్రకటింపఁబడియె.

1 వ కూర్పు 500 ప్రతులు.

1914.

(దీనివెల 0.1-0.

రాగ్యములు మాకు పదిలముగను। ఈయవలెనీవు మాకి ష్టార్థేకదంత.

దరువు–ఏల.

గణపతి నిన్నునే కలలోనుమరువాను విఘ్నరాయా। కనికరముగ నన్ను కరుణించ వలెనయ్య విఘ్నరాయా। పార్థుపార్థునేను నిద్దుర లేతును విఘ్నరాయా। ఆధా రమునినిన్ను అనుసరించితి నయ్య విఘ్నరాయా। హంస స్వరూపివై యానందమునుబొందు విఘ్నరాయా.

గురుస్తోత్రము.

క. గురువే బ్రహ్మాగ విష్ణుగ। గురువె పరబ్రహ్మ మను చు గురుశుగమదిలో। గురు వేసర్వాతీతుఁడు। గురు వే గు ణరహితపరుఁడు గుణవంతులకున్.

గీ సిరియు సంపదవిలసిల్లు సృష్టిలోన। చివురుల కు లాబ్ధినుదయించె జిత్తమలర। భారద్వాజసగోత్రమునఁ బ్రబలు చుండె! రామకృష్ణయ నామమిడెరమ్యముగను.

గీ. ఆమహాత్మునినామంబువనిలోన। సుక్తిముక్తులు లిగగించు సూక్ష్మముగను। భక్తివైరాగ్యజ్ఞానము ల్వడ

యుటకును। అతనిసతియును విలసిల్లె నవనిఁగోన.

సీ. నిర్వికల్పసమాధి నిద్రమేలొ్కని నంత నిత్య కర్మ క్రియల్ దీర్చుచుండు। గంగయమునల మధ్యమపొంగుచుండినయంత సంగంబునను జలక్రీడలాడుచుండు। బూదినిండుగ బూసి భ్రూమధ్యస్థలంబున హోమదానక్రియల నొనఁగుచుండు। అవభృధస్నానంబు లాచరించిన వెనుక నాదిత్యధ్యానంబు నమరియుండు। చెలఁగి సంసారమును చెవినంటకున్నట్లు జపతపంబులమనసు జేయుచుండు। వేద వేదాంతశాస్త్రము ల్వేలయుచుండు। అతిథిసభ్యాగతిని వేడ్క నాదరించు। నిట్టిదంపతు లిలలోనఁ బుట్టఁబోరు।పుడమిలోపల మనమింక బొగడఁదరమ

సీ సోదరీమణులార! చోద్యంబుగా మనము నత్క థా శ్రవణంబు సలుపవలెను। కేశవనామంబు వాసిగాఁ దలఁచుచు దాసులమైదరి దరియవలయు। నరజన్మమెత్తియు నారాయణునకన్న నన్యుని జూడఁగరాదు ధరణియందు। మాధవధ్యానాభి మగ్నత నొందిన మానవుం డేపాపి యనరాదు। కలితస్మరణానుముక్తి నే కారణమున। ని

చ్చగలిగిన ప్రహ్లాదునకొచ్చెముక్తి । కీడెంచిన శుక
యోగి మేలెంచెగా । నింతకన్నను వేరొద్ది యిచ్చెదీర్ప.

సీ. ఓ రాఘవా ! నిన్ను నొకసారి పిలిచిన పాప్రుగా
నాకు దయజూపవేమి । నారాయణా నిన్ను నమ్మి భజించిన
నాలుకనయినీవు నాటవేమి । గోవిందనామంబు కోరిపఠిం
చిన కోపమ్మా నేజేయు పాపమేమి । భేషజంబునన్ను వె
సనుతింపఁగలేను ప్రేమ చేతనె పేరఁ బిలిచినాను । దివ్య
సుందరనామంబు తీపెఱింగి । మెరువుపెట్టిన బంగారు మే
రువుంచి । కూర్చితెచ్చినమాలికి జేర్చితేను । బింకమునువి
డి వియమున పరుదోసంగు.

సీ. మోక్షార్థమునకునే మ్రొక్కి వేడితిగాని మో
హంబునను మోము చూడలేదు । సాధుసృత్తికిమిమ్ము స
న్నుతించితిగాని సంతానవాంఛచే సల్పలేగ । పరమార్థ
మునకునే బోరయుచుంటినిగాని పామరంబునను తి బరు
ప లేదు । మఱిపెంబుకొఱకునే ముద్దుజూపఁగలేదు ము
ప్పుగతిపెదరని మురియుచుంటి । జైనయితిని నేనింకస్ప
ష్టముగను । ఎటులనో ర్చెద నేనిటులుర్విలోన । భక్తలేకు

న్న బ్రతుకింక వ్యర్థమగును। గానదయతోడ నన్నిప్డు గా
వుమాసి యో.

గీ. కీవృత్తిలోన నిజముగా నిన్నెఱింగి। నీతిమార్గం
బునెప్పుడు ఖ్యాతినొంది। భ్రాతృభావానఁ బెద్దలఁబ్రస్తు
తించి। యతులితంబగు పతిసేవ యవసిలొను,

ఆనందముపాట

ఆనందమానందమాయెను। బ్రహ్మానంద మానంద
మాయెను నిత్యానందమానంద మాయెను। అద్వైత ఆనం
దమైనమాయు। తానెందుబోయెను॥ఆ॥

పంచభూతములు నెంచిచూడఁగా ముళ్ళకంచిలో ఆ
త్మ చేరఁగా। మించిప్రణవముచేత నే ఛేదించఁగా। అద్వై
తాంచిచూడగ జగము మంచివస్తువతానై॥ఆ॥

దేహిదేహములు రెండయినందుకు। మాయకాయ
మునందు ప్రభవించినందుకు। సోహంభావమునాకు తెలి
సినందుకు। అద్వైతానుభావము ఆత్మారాము సేవించఁగ
లిగె।ఆ॥

పూర్వపుణ్యముచే రాముచూడఁగ ముందుపుట్టుగిట్టు

టలు రెండువీడగ। జగమువట్టిదని మదికిఁ దోఁచుచుండఁ
గా। అట్టిస్పృహలోపలమునము సితవాంబను జూడఁగ ॥ ఆ॥

క. వందనముల నొనరించెద। సందేహము లేని సకల
సర్వజ్ఞులకుఁ। ముందుగనే నతియిడెదఁ। గ్రంథముగమూ
లంబెఱుంగు ఘనపుణ్యులకుఁ.

క. వాసిగతులనికి మ్రొక్కితి। చేసినపాపంబులన్ని సి
థిలంబులుగా। దోసిలిగూర్చి మ్రొక్కితి। దోసము లేకున్న
యవనిదోరవంచు నొగిఁ

సీ. భాసురప్రక్రియ పసుపుగోల్లుపురాన భూసురుం
డొకఁడు పుట్టవలసె। నతనికిసతిగాను ననుకూలవతి యు
గు బ్రహ్మస్పజనమునఁ బబలమయ్యె। దారిద్ర్యదుఃఖాన
దలపోయుచునుమది చెప్పుచునెప్పుడు ముప్పుగడపె। ఇ
ట్టిలోకంబులో నట్టిడి తెలియక యప్పుబాధలచేత నపలు
చుండె। జీవకాలంబు ధరలోన సిద్ధముయిన। గతి సమీ
పించె నంతనే కాలమునను। బంధువులుజూడ పగవాని ప
క్షమయిరి। రక్షకుఁడవీవె రక్షింపు రామచంద్ర,

సీ. దీనత్వమునఁ దగ దిడ్డిపూరఁగబోతె యడ్డము వ

చ్చెనీయప్పుబాధ। చెలగి చేతులనుంత క్షితిపయిబడిపో
వ చెప్పునగొట్టించె నప్పుబాధ। గొప్పయింటనుబుట్టి మె
ప్పుగాబ్రదికినే తిప్పలుబెట్టించునప్పుబాధ। తలిదండ్రులా
దిగ నగినబంధువులెల్ల తప్పులెంచఁగఁజేయు నప్పుబాధ।
మురిపెంపుబిడ్డలు ముప్పుదీర్చెదమన్న తెప్పునఁజెడగొట్టు
నప్పుబాధ। హరిహరబ్రహ్మాదు లాఁకలిగొనిరాగ నన్నం
బువెట్టనీదప్పుబాధ। అప్పుబాధను భరియింప హరునిత
రమ। గొప్పకోరింతపొదగాదె కొమరుమిగులు। అన్నమ
నితినపెద్దలీయవనిలోను। నున్నమగు నప్పుబాధచే నెన్ని
చూడ.

క. ఏకరణినప్పులేమియు। నాకలియని యడుగకున్న
నంబుజనాభా। చేకొని సకలవ్యాధులు। ప్రాకటముననం
తకంత ప్రబలంబాయెన్.

సీ. నాకెమతాసంగతుల్ నయముగాఁ దెల్పంగ నా
టకంబులుగదా సూటియగును। నాటకంబెట్టిదో నాకెం
బెఱుంగక బూటకంబందురు భువినిజనులు। తనమోము
దర్పణంబున జూడనయ్యెడు మనువునుదగు నీతి మానవు

లను। శత్రుకోటిపయిన శపన లేకున్నట్లు వృత్తినిడగు నీతి వెలయవలెను. ఎట్టివారికి నాటకమెఱుఁగ లేక। దిట్టముగ బోధవినుటకు దీనగలుగు। వట్టిమాటల చేతనే వదరుచుండు। పామరులు మూడ దృశ్యప్రబంధమరయ.

క. అబ్బురమగు వారికృపచే। కబ్బంబులు జేయుచుండు కవిజనులిప్పుడుఁ। నిబ్బరముగ విని నీతులు। దబ్బరములు లేక యెప్పుడు ధన్యులుగాఁగ.

వేడుకపాటలు.

(తెలుపుతియ్యావే భామా—అనుమెట్టు)

పల్లవి. అగరు చల్లుదాము రారే। అతివరో స్వామి పయిన। అగరుచల్లుదాము రారే।

అనుపల్లవి. అగరుచల్లుదము రారే। బిరబిర మనసునిలిపి। మాయనునెడబాసి మనసునిలుకడ జేసి॥అ॥

ఈషణత్రయములను విడచినాఁడోయమ్మ। మోహపాశములను మొదటనే లేదోయమ్మ॥ అ॥

అతలపితలసుతల పాశాశముల లేదు। సతతముతనలో చూడు। స్వామితానైనాడు॥అ॥

షట్చక్రములపైన సాక్షిభూతుండో యన్నా। పంచము ద్దలఁ విడచి। భావము తెలియవేకొమ్మ॥అ॥

చిత్తమొక ధిక్కునంజేర్చి చిప్పకులరామకృష్ణయ్యగారి పాదాబ్జములకు కరుణతో డుతమనము॥అ॥

చెలియరో వినవే శ్రీ శాస్త్రదృష్టమునకాదు।• ఊహమూలముదీని నాహాము నణచవలెను॥అ॥

గంధపుపాట.

పల్లవి. గంధము లందానురావే.

అనుపల్లవి. హృత్కమలములో పం। కలకంఠురాణి। ఓకలకంఠురాణి॥గంధము॥

స్వచ్ఛపుకంకుమ। శోభిలుపసుపుతో। సోహం భావమనే నీమము చేత। ఆనీమాము చేత॥గంధ॥

కామక్రోధంబులం గలిసి యిరుగడలను। అమనస్క భావమున అత్తిరుగలిపి॥గంధ॥

ఈషణత్రియముల వాసించు పరిమళం పరిపూర్ణ భావమున పన్నీరుగలిపి॥గంధ॥

స్వచ్ఛముగా వినుడి సోమయాజులపుత్రి। సీతమ్మచేత

ను శృంగారకృతులు॥గంధ॥

(ప్రాణేశాయ విరులబంతి-అనుమెట్టు)

తల్లినిన్నునమ్మినేను ధన్యురాలనయితినో నాతల్లి నిను నమ్మి॥ అనుపల్లవి. ధరణిలోనీకీర్తి వెలయు। దయజూచు ననువేగమే॥త॥

సూటిగాశృంగేరిపుర। పీఠముననుంటివే। ధాటిగాప్ప ధులపేటకు రేపీ। పాటికిదయచేయవే॥త॥

చిన్ననాటినుండినిన్ను సన్నుతించినాడను। విన్నపము లాలకించి। నావిన్నపములాలకించి విశదముగనుబ్రోవవే॥

చక్కగానాతల్లి నాక్లేశమనివారణచేయవే। మాతా వనుచు పూజచేతునా। భారితానుదయచేయవే॥త॥

దేహముశాశ్వతమాయె। క్షణభంగురమెకాని। చెప్ప దమాతల్లి దండ్రిముప్పుగడుపవలెనేని॥త॥

చెప్పదవినరమ్మమీకు। శ్రవణానందముగను। చెలి యరో శతావధాని శారదప్రసాదము॥త॥

ధైర్యమిచ్చికావవే। మాతల్లిమాకు ధైర్యమిచ్చి॥కా॥

ధైర్యమిచ్చికావుమని। తల్లీశరణుజొచ్చితి। ఆపదలను

బాపిమాకు అభయమిచ్చి కావవే॥ తై॥

చిత్తమునను మతినినిన్ను। భక్తిగాను నమ్మితి। ఉత్త మాట కాదనన్ను। నత్తుకొనుచు గావవే॥ దై॥

సతతమునా మతినినిన్ను చక్కగాను నమ్మితి। నాసుతుడయినకృష్ణమూర్తికి వెతలుదీర్చిబ్రోవవే॥ తై॥

తల్లి నిను నెరనమ్మినానె॥ నాతల్లినిను నెరనమ్మినానె॥

వాసిగనునీకు నే వందనముచేసెదను। గాసి లేకుండ నను కాచిరక్షించుమని॥ త॥

ఇమ్మహిలో నమ్మాయమ్మ తల్లిపై నీవుండగ। కొల్లగను పిల్లలకు నుల్లాసములీయుమని॥ త॥

నిక్కముగ మక్కువతో దిక్కునీవనినమ్మితి। గ్రక్కునను కచ్చేరిలో ఘనలక్ష్మివై కావవె॥ త॥

సాంపుమీఱ సోమయాజిపుత్రిక। ఇమ్మహిలో చిత్తమున సీతమ్మకు ఆపదలు బాపుమని॥ త॥

(దేవదేవ బ్రోవవే మము-అనుమెట్టు)

తులసినిన్ను జూచినిన్ను ధూమాశకటంబైతినె। ప్రకటితంబుగ వేడితినినే। వికటమెందుకు తెల్పవే॥ తు॥

మొ్రొక్కి నిలిచినవారికి । నీవు మోక్షమిచ్చేతల్లివి । పి
క్కకోరిక లేమునాకు నొక్కకోరికతీర్చవె॥తు॥

సన్నజాజిపూలచేతను చక్కగాపూజింతునె । సృష్టి
లో శ్రీరామశాస్త్రికి చిరంజీవులనియ్యవే॥తు॥

మృదుమధుర వాక్యములచే ముఖ్యముగఁ బ్రార్థింతు
నే। బాలురకొఱకై నీకొక బాగుగవినివింతునే । పసిబా
లురకొఱకయి నీకొక బాగుగవినిపింతునే॥తు॥

వాటముగ పేటలకు నీసాటియెవ్వరు లేరిక । ధాటిగప్ర
ధులాంబపేటకు రాటుగానిను జేసెద॥తు॥

సుదతివినవెనాదు సుఖములను దెల్పెదను। నమ్మికల
తోడనె నన్నురక్షించు॥సు॥

ఆధారమున మొదలు। ఆరుచక్రములను పూజలను జే
సి, యాపుత్రినిగనగంటి॥సు॥

జ్ఞానమనెపుత్రి జ్ఞేయంబునెఱుఁగక। జ్ఞానహీనము చే
త దేహినేనయితి॥సు॥

సాటిభూములలోను మేటిగుహలోనీవు । ధాటిగనీవు

నన్ను దరిజేర్చవలెను ॥స॥
సోహంమనేకీలు స్వచ్ఛంబుగా దెలిసి । సోమయాజిని
జూచి సొంపలరుచుండి॥స॥

ఎటుజూచి బ్రహ్మమేనూని దెల్పెదు । యోహ్మానరిగితె
వో మనస । సతతముతనలో యీస్వామిధ్యానమె కాని యి
తరచింత లేలనె మానసా॥ యె॥

ఆధారమున మొదలు ఆనందమునుబొందె । ఆశలేదు
కైవల్యమనసా । వాసిగతనలోన నీశుధ్యానముచేసి । సో
పరహితంబాదె మనసా॥ యె॥

ఏడుమేడలమీద నీకాక్షరములో వెలుగు । కనవలెనె
ఓమనసా । యెఱిగినగురుబోధ తిరిగిరాదనీవు । స్థిరమతి
నొందవే మనసా॥ యె॥

పట్టువిడువక నీవు బ్రహ్మంబుతోజెంది । భ్రమవిడువవ
లెనె ఓమనసా । గుట్టుతెలిసిగాని గురుని పాదములు గట్టి
గామదిని ల్పెమనసా॥ యె॥

శివమంత్రబలముచే చీకట్లనుబోయె । నేకమైయుం

డనో పనసా। సృష్టిలోపల నేను సీతమ్మనుచూడ ఆపదెల్ల
నుబాసెమనసా॥ యొ॥

సోహాసోహంగంటిగదా। నేస్వల్పముగా నిను గంటి
గదా॥ సో॥

ఉచ్చనీచములు లేవుకదా। ఇక నిశ్చయముగనీ వేను
కదా॥ సో॥

కుండలాగ్రమని యుంటిగదా। నేకుడియెడములతో
నుంటిగదా॥సో॥

నాడికిమధ్యనెయుంటిగదా। నేనాదబ్రహ్మము వింటి
గదా॥ సో॥

నిర్గుణభావము నిజముగఁదెలిసితె। నీలోబ్రహ్మమునీ
వగుర॥

పన్నుగపది రెండక్షరములలో। బాగుగదెలిసిన బ్రహ్మ
మురా॥ సి॥

కంటికిమింటికి రెంటికి జంటగ। కాంతికివేరై యుండ
దురా। రెంటికిరెంటికి జంటగ వెంటనె వెలిగేజ్యోతినిజా

చెద్బ్రహ్మమురా॥ని॥

చక్షులనడుమను నిక్షేపముగను । వెలుగుచునుండే బ్రహ్మమురా॥ వెలుగుచునుండే బ్రహ్మముజూచితె। శంకరక వియగారా॥ ని॥

కుండలిస్థానంనది లేటప్పుడు కుదురుగనొక్కటి నిల్పవలెఁ । విలిపినప్పుడే నిజముగజూచితె నీలో బ్రహ్మమునీవురా॥ ని॥

ఏదారిజూచిన గోదావరికదా । నీదారి దొరకదురా। కర్మస్థలములయందు శాంతిచేయకనే నీనమ్మికతో నుంటిరా। నమ్మినవారికి స్వామ్మినీవేతప్ప । ఇమ్మహిలో ఫలసింకదేమియు లేదు॥ ఏ॥

సారములేని సంసారములోజిక్కి। వాలలాడుచు నుంటిరా। నీరమని యెంచక। భారమనుకొనక । భేదములేనినీ దారిజూపవలెరా॥ ఏ॥

బాలభాగమునందు। లీలాజ్యోతులనందు। వాలలాడుచునుంటివి। నీలతోయదమధ్య। నీవారశూకమున। నిన్ను.

గలియక నేని। నిమిష మోర్వగ లేను॥ ప॥

ఇలమనుజజన్మము ఇచ్ఛలన్నియురోసి । నిశ్చయము గనుంటిరి। స్వేచ్ఛముగవినుఁడి। సోమయాజులపుత్రి। వచ్చే జన్మములోఁకి ఓర్వగజాలదు॥ప॥

హనుమంత దయ రాదా। నను బ్రోచుటకును॥హ॥

వాయుసుతుఁడవని వందనమిడితిని దేశికులకునే దాసుఁడనైతిని॥హ॥

రాక్షసహారివని దీక్షతోఁగొలిచితి । ఈ క్షణమందున కటాక్షించెదవని॥హ॥

శంక లేకను లంకచుట్టుగను । వింతగ దూకిన గంతుల స్వామివి॥హ॥

సీతకు చిటికెనవ్రేలియుంగరము । ప్రీతిగనిచ్చిన కోతివిగదనీవు॥హ॥

చింతలుదీరగ సిరులనునొసఁగుచు। చివుకులకృష్ణయ్య చిరంజీవులుగను॥హ॥

(నారాయణ నీనామము పారాయణ-అనుమెట్టు)

రారవీరహనుమంత రక్షింపగతడవేలర । పాదవారి
గుచునిను। కలువ్రూరుగ వేడెదను॥రా॥

దీనజనులకు వేరెదిక్కెవరుహనుమంత । నమ్మియున్న
వారలకు సామ్మునీవెహనుమంత॥రా॥

అక్షీణపుణ్యపురుషుఁడవనుచునిను తలచితి। భిక్షుకునిపయి
నింత కక్షయేలహనుమంత॥రా॥

వాసిగనుసన్నిధ్ధికి వాలాయంబగుచు । నీవారలను
శోధించుటకు వాదేలగహనుమంత॥రా॥

(ఇంకనయిన పిండ్లాడవలెరా-అనుమెట్టు)

రాజశేఖరవేగరారి రక్షించుటకు వేగరక్షసంహార॥

చిన్నవయసుకు మంచియున్నతమెఱుఁగడు। పన్నగశ
యనసీవు పాలించవేర। నీవుపాలించవేర॥రా॥

వాసిగక్లాసులు ఒప్పుచున్నవిగాని । కాసైనచేయదు
కాపురమిలలో। అరకాసయినచేయదు కాపురమిలలో॥

ఆశచేతనేనీ దోసిలొగ్గితిగాని। హనుమంత నన్నుబ్రోవ
బలవంతమటర॥రా॥

సమ్మతిసమృద్ధివిద్యార్థులకెల్ల। నిరులిచ్చి రక్షించ నీ తరుణమే లేరా॥రా॥

(ఉంజిలిలాలి మెట్టు)

లాలియూగవేమయ్యా। రాముజోగిసోమయ। వడతు లంతగామములుగూడి పాటపాడెదరయా॥ లా॥

కర్మఫలము చేతనీకీ। కాయమా యెనేమయా। జన్మసం చితములుతీరె। జాతమింక లేదయా॥లా॥

మంచిమంచితత్వములను। మంచమమరియున్న దయా పంచరంగుల నెడిమంచి పరుపులమరియున్నవయా॥ లా॥

అండపిండ మనెడు రెండు దిండ్లమరి యున్నవయా। నిండియున్నబయలులోను। పండు వెన్నె లేమయా॥లా॥

కృష్ణలీల

ఓయశోద యేమి చేయుదు మే। ఈలాటిదుడుకుల। ఓ యశోద యేమి చేయుదు మే॥

చిన్నతనయుడుకన్నెపిల్లల। కౌగిలించెను కియ్యమా డెను। వన్నెలెంచిబల్ వరుసలాడు చును। వేళ్ళజూపుచు గోళ్ళగిల్లెను॥ఓ॥

కొ౹ త్తకోడలు అత్త చాటున । తత్తరింపుచు దాగియుండగ। తత్తరినడకలతనయుడు వేగమె । కనులెత్తిచూచియులో త్తిపో మోనిటు॥ఓ॥

అమ్మరో నేనమ్మనంటిన నమ్మగననుచంక బెట్టెను। చంకనుండకనుజారిపోకితే । పంకజాక్షి పాలింపుదాకెనిటు। ఓసితల్లిరో మోసపోతిని। అమ్మరో నే ఓసి తల్లిరో నే మోసపోతిని॥ ఓ॥

ఆటలాడేబోటిలిఃడ్లలో। పాటిచేయను చాటునైనను। ఉత్తదనుచ నాచిత్తము పల అత్తలుగన్న ఈఉత్తమ స్త్రీని। ఓసితల్లిరో మోసపోతిని॥

గోదావరీనదీపుష్కరము.

కొ౹ వ్వవినవే గోదావరి మహిమదెల్పెదను । నమ్మినవారికిదీన। సమ్మతిగలుగు॥కొ॥

పదియు రెండువత్సరములు బాగుగాదెలిపి పూనిరెండు యేకమయితె పుష్కరమహిమ॥కొ॥

ఇళపింగళనాడినాళమునందు పూని భ్రూమధ్యమందు పుష్కరమహిమ॥కొ॥

పన్నుగానీపరుషజూడ పంకుగైయుండు ధాత్రిలో
చూడగనీ నేత్రోత్సవముకొఅకు॥కొ॥

పూలచెండ్లపాట.

(బంతులాడరావె బాలికామణిరో-అనుమెట్టు)

చెండ్లనాడరార చెలియతోడగూడి। బొంకుమల్లెపూ
లదండ చేతబూని॥ చెం॥

ఆధారమునిచేతు అక్షరముల గూడి। యుక్తిసహిత
ముగానీవు శక్తి గణపతితో॥ చెం॥

స్వాధిష్ఠాన ఆరుదళములను। గూడిపేరుగలిగి నీవుబ్రి
హ్మసారస్వతితో॥ చెం॥

మణిపూరకమున దశదళములగూడి। లక్షణ మెంచు
చు లక్ష్మితోడఁగూడి॥ చెం॥

(ఎవరమ్మామీరు-అనుమెట్టు)

చెండ్లాడవమ్మ చెలువునిగూడి చెండ్లాడవమ్మ॥

చెండ్లాడవమ్మ నీచెలువునితోఁగూడి। చేరిభ్రూమధ్య

మున చూడవేడుకయున చెండ్లాడవమ్మ॥

స్థూలసూక్ష్మముల కారణములకతీతముగను। నీలతో యదమధ్య నీవాఃరశూకమున । నిలిచిసోహంబనేయగని పూలబంతి॥ చెం॥

దశవిధనాదం దర్పణముననిలిచి। నీవుచూడు పరమహంసోహమై। పరతత్వ ఓంకార ప్రణవనాదమువినుచు। బట్టబయిటనునిలిచి॥ చెం॥

కుడియెడమలకును కూడియుండు మేడలోపలను। నాడులోపలనున్న మూడు మేరులుదాటి। నాసాగ్ర వీధిలో నాణెమైనపూల॥ చెం॥

(అమ్మాశివుకొమ్మ- అనుమెట్టు)

తల్లీకల్పవల్లి నను దయనుజూడుతల్లి। పంతమేలనమ్మ నీ బంటుదాననమ్మ । సద్దుచేయకమ్మానీవద్దదాసినమ్మా॥

ఆశకొలదినేనీ దోసిలొగ్గితమ్మా। మోసముంచకమ్మ నాయాసదీర్చవమ్మ॥

వింతలేలనవమ్మా విశ్వేశ్వరూనికొమ్మా । ప్రేమతప్పక నీవు ప్వాను చేయవమ్మ॥

భాసురమ్ముగానే పసుపుగొల్లుపుర। నివాసుఁడ నతు చుమదిని వాసినెంచవమ్మా॥

మహారాజశ్రీ శ్రీరాజా మంత్రిప్రగడ భుజంగరావు బహద్దరు జమీందారుగారి పుత్త్రిక చి సౌ. హైమవతి పరిణయ మహోత్సవ సమయమునఁ జదువఁ బడిన పద్యములు.

గీ. మహిని బెక్కురఁ గంటిని మనుజవిభుని
బోలువారలునుఁ మఱి పుత్త్రియైన
హైమవతిఁబోలు వనితలీయవనియందు
నున్నవారలె ముదముగుఁ జిన్నమాంబ.

ఆ. పేరుచిన్నబాంబ పెద్దయై వెలుగొందు
కొద్దివారినెల్ల గొప్పసేయు

మెప్పుకోలుకు గాదు మేరుశిఖరమున
నొప్పుచున్న దీమహోత్సవంబు.

ఆ. అన్నదానమునకు నధికమైనది లేదు
చిన్నమాంబకన్న స్త్రీలు లేరు
వసుధ విద్యకన్న వైకుంఠమున్న దే
తల్లిదండ్రికన్న ధరణి నరయ.

సీ. కరిమీఁద నున్న యాఘన తేజమును జూచి హరి
యటంచుఁ బల్కి రవనిజనులు। శివుని విల్లువిరచి సీతఁ బెం
డ్లాడిన హరి యంచుఁ బలికిరీ యవనిజనులు। నిర్మలచిత్తు
లై నిలిచి చూడఁగఁ బోవ సత్యనారాయణసంజ్ఞ దనరె। అ
తని చేరువనున్న హైమవతిం జూచి పొందుగా జనులకానం
దమయ్యె। వడ్లమన్నాటి వంశసంభవుఁడునగుచు। మం
త్రిపెగ్గడవారి హైమవతిఁ బెండ్లి। యాడి యైశ్వర్యవంతుఁడై
యలరు నీతఁ। డంచు నార్యులు వచియించి రవనియందు.

సీ. వసుధలో జన్మంబు వచ్చినప్పటినుండి సుఖమునొం దంగలేదు సూక్ష్మముగను। కాయమే మాయని కలినము ల్పరియించి కమలనాభుని సేవఁ గాంచుచుంటి। దైవస్వ రూపాన ధరణిలో జన్మించె తండ్రి సోమయాజి తపము చేత। తలిసోమిదేవికి తనయులునిరువురు వంశరత్నంబులై వరలినారు। తొలిజన్మమునుండి తొలఁగె సంచితమును నోఁబుట్టుగానట్టి దోఁచెజగము। తప్పులెన్నఁగరాదెయీ ధరణిలోన। నోర్పుగలిగినవై కుంఠ మొందఁగలరు। బ్రహ్మవిద్యను గనుమంచుఁ బ్రస్తుతింతు। వ్యర్థ పుచ్చెదు కాలంబు సార్థకముగ.

మంగళారతి.

(పాలకడలి శయనరార– అను మెట్టు)

ఆరతిదుగో అంబుజోదర। ఆగామి దీరిన యారతిదు గో అంబుజోదర॥

ఆరతిదుగో అంబుజోదర అవనిరూపమై వెలసినస్వా నుభవముచేతనికిది। చక్కనయిన దివ్యమంగళ॥ఆ॥

పంచేంద్రియములను పశ్చైరముగఁ జేసినేను । మించి ప్రణవజ్యోతితోను । సంచితంబనేటిచమురుతో॥ఆ॥

దిక్కు లన్ని పిక్కటిల్లగా । నెక్కడజూచిన నొక్కరూపమై వెలుఁగఁగా। చక్కఁగా తనతోనుజూచిన। పండువెన్నెలనిండుకళతో॥ఆ॥

అండరూపమైయుండఁగా బ్రహ్మాండమంత అఖండ రూపమయియుండఁగా। ఎండమావులవంటికాయమునం డవదలకయుండదంతట॥ఆ॥

సోమమార్యమధ్యనుంటిగా । సోహమనేటి కీలుదెలిసి మేలుగంటిగ। చిత్తమునుబహుపొత్తుపరచిన సీతమూంబకు॥ఆ॥

మంగళారతి.

(మునీంద్రదనీవెవరో_అను మెట్టు)

ఆరతిగైకొనుమా మంగళ ఆరతిగైకొనుమా। దశరథాత్మజుని దలచితీమనమున అసుర సంహారుఁడ। ఆనందింపుహా॥ఆ॥

రాతినాతిగను ఖ్యాతిగనుజేసిన। నిలవరునికి నిత్యమంగళం॥అ॥

తాను తమ్ములను తనయులలోడను। అతివలతోడను అయోధ్యకుఁజనుచును॥అ॥

కుడియెడమలకును కుదురుగనడిచిన। కూడి ఆశికుశలవులతో॥అ॥

భాసురమ్ముగను పసుగొల్లుపురని। వాసినివ్వ దయని వాసుదునను చును॥అ॥

అమ్మవారి పాట.

బహువిధములనిను ప్రార్థించెదనే భవానీ। ఎన్ని జన్మములెత్తితిగాని నేఁబట్టిదానవని యింగితమెఱుఁగను॥ భవాని॥

నిద్రమబ్బుననిను నీచములాడితి। ఆగ్రహముంచక శీఘ్రమెబ్రోవు॥భ॥

బాగుమీరనాబలగములోపల। శాంతి భేదములని భ్రాంతినిచ్చు॥భ॥

పృధివిలోపలను పుణ్యగ్రామములో। నాపుత్రికయు
న్నది రక్షితోడఁబ్రోవుము॥భ॥

యజ్ఞపుపాట.

ఈయజ్ఞవేళలు। ఈయజ్ఞశాల యీయజ్ఞమీస్థలియ
కెంతయొప్పినది. శ్రీగణనాయకుని చిత్తానవిలిపి। శ్రీగురు
శ్రీనివాసస్వామి గలతు। యీసరసులెల్లను మతిని సంత
సించగను। సురభియజ్ఞపుపాట సరణిఁబాడెదను। ఈ॥ సా
రమింతయు లేని సంసార ఘోర। వారాశి దాటుటకు వా
డయజ్ఞములు। ఈ॥ తపముగా దేతల్లి తమ్మిచూలికి వి। సెప
మాయె యీజగము నిర్మించుటకును। ఈ॥ మూడువర్ణ
ములవారు మనుపుచేయుదురు। నియరగంధ కాని నిజక
ర్మములను। ఈ॥ వీరికందరివల్ల విచితకర్మమునను। వేరువే
రుని వేదవిహితమైయుండు। ఈ॥ అవనీసురులుతపములు ఆ
దుకర్మములు। అవి కాదు యజనాదులనిబుధులందు। ఈ॥
చిత్తముశోధించిసిద్ధించుటకును సత్తయిన యాగమని స
కలనిశ్చయము। ఈ॥ ముగ్గురుతనకయిన మునుపయిన వా

రు జగ్గునజన్నంబు సేయకుండెం। ఈ॥ సాంబ్రమాజ్యమెంత యినసముకూడియున్న। దా బ్రాహ్మణుండనే దోషమెన్న డును। ఈ॥ సర్వజ్ఞులయినట్టి సహ్యములకెల్ల ఊర్ధ్వయా గములు నొప్పగావలసి। ఈ॥ అన్నదానము లేక అహుతి లేక పస్నుగాదక్షిణలు పరగనిచ్చెదరు। ఈ॥ మంత్ర తం త్రములును మన్నన లేక తంత్రమే యీయజ్ఞము తనుజం పుటకును। ఈ॥ ఈమహామహులెల్ల నేర్పడవినంగ సోమ మాగసమృద్ధి సొంపువర్ణింతు। ఈ॥ శేషాచలోత్తర ప్రాంతంబునందు నిశ్శేష సుగుణములు నిలయమైయొ ప్పు। ఈ॥ ఇట్టిటువర్ణింప నెవ్వరివశను మట్లవెంకట్రామ మహీపతిసీమ। ఈ॥ అక్కడశిరిఘోట పట్టైన నెలవు చక్క ని కిచ్చమాంబాపురముగలదు। ఈ॥ భార్గవ బాహుదా నదులతీరమున మార్గమై స్వర్గాపవర్గదులకును। ఈ॥ అందగగణ్యులై యిందుంగలరు ఇందుశేఖరులై నయశీలకెక్కు। ఈ॥ ప్రశమంబుతో వారు సలుపుచుం డెదరు దశపుయేకాదశీ ద్వాదశీవ్రతము। ఈ॥ ధ్యానావ ధారులై బహుచిత్తమునను మానప్రపూజలు భక్తి చే

యుచుఁగ। ఈ॥ మఁసలకెప్పుడు వేద మంత్రఘోషణము వ
సుమతి సురలిండ్ల వెలయుచునుండు। ఈ॥ ఎల్లకాలంబచ
టనిష్టిపశువులను కొల్లలుగ సోమయాగములుకలిగియుం
డు। ఈ॥ వారువేల్చేటి యజ్ఞవిభవమంతయును వివరించి ప
ల్కఁదా వినఁడివేడ్క లా। ఈ॥ వేదోచితంబయిన యుచిత
యజ్ఞములు మొదటనే ఆధాన మని మునులండ్రు। ఈ॥
హోమపూర్వకమిష్టి పూర్వకంబనియు సోమపూర్వకమ
నే సొంపలరుచుండె ఈ॥ సోమయాగము చాయ సోయే
టిమునుపు సోమపూర్వకమంత్ర సోమజ్ఞులెల్ల। ఈ॥ అటు
వంటి యాధాన మమరంగఁ జేసి కడువేన్క యజ్ఞసంకల్ప
మొదీర్చి। ఈ॥ వరుసతో సోమప్రవాకాదులయిన వర గు
ణాఢ్యులు వేదవిధులమరించి। ఈ॥ బుధులకు పదహారు
భూమిదేవులకు మధుపర్క పూజతో మన్ననలుచేసి। ఈ॥
దక్షిణాయనర్ప దీటుమీరగను వీక్షించకనీలవేణి వేడుక
ల। ఈ॥ దక్షించినట్టియా దీర్ఘదర్శనుండు సాక్షాత్కరిం
చిన సారసాక్షుండె। ఈ॥ అజనముదాల్చిన యతిపుణ్యుఁడి
తఁడు ఉచిత కామ్యుఁడయిన విధిశేఖరుండు। ఈ॥ జింకకొ

మ్ముధరించి చెలువుమీరఁగను పంకజాసనయితడు పద్మా సనుండె। ఈ॥ దీక్షితులు అయిన యీ దంపతులఁ జూడ దాక్షాయణీసూల తలపకేమిటికే। ఝా॥ ఘొన్నికమీాతి నాయన్నిసుకృతముల పన్నినాశుభదీక్ష పరగనీతనికి। ఈ॥ కడుపాణనీతనిఁ గన్నట్టితల్లి కడు నెన్నిపూజలు శాంతు జేసినదో। ఈ॥ చాలభాగ్యవతమ్మ చానయీ కొమ్మ చెవుల గట్టెను నితని జెట్టబట్టగను। ఈ॥ అనిజనులందఱు నభినుతి సేయ పెనుచ ప్రాగ్వంశంబు వేదుక జెంది। ఈ॥ అయిదు దేవతలకై యతిభక్తితోడ ప్రాయణీ యాదులు బాగుగాఁ జేసె। ఈ॥ పస్తోతసామమునఁ బ్రస్తుతి సేయ నూతన ముగకర్మ నితహోతసేయ। ఈ॥ గంగయేహి యటంచుఁ కర్మవాసనతో గంగవంటికర్మ గోవులనుపిలిచి। ఈ॥ ప్రాజంచిపిలికిన పుణ్యకర్మములు సుజనులందఱు గూడి సురుచిరమనుచు। ఈ॥ అధ్వర్యుడా శ్రావయనివినగానె అగ్నెద్రౌడు అస్తు శ్రౌషటు అనిపల్కరింప। ఈ॥ విశ్రాంతులైనట్టి వైదికులెల్ల శ్రావ్యమునహోత వౌషటు అనిచర్చింప। ఈ॥ తొల్లికాలంబున తోయజ నేత్రి ముల్లోకములఁ

గూడి సుఖమొనరింప। ఈ॥ పుడమి నాయజ్ఞపురుషుననర
ము పుడమిప్రవర్గ్యేయమీా బుధులుపల్కుదురు। ఈ॥ సో
మవేదికరచియించి క్షేమముననగ్ని సోమియ్య పశుయాగ
సుప్రయాగములు। ఈ॥ పువుబోడి యీామేకపోతు పూర్వ
మున తాబోయితీర్థములం దపముచేసినదో। ఈ॥ పల్ల
వాధరదీసిపాలించినట్టి గొల్లడస్వర్గము గొల్లలాడెగదె।
ఈ॥ ఏపుందమేసెనో యీామేకపోతు ఆమందమేకలా యే
మంచుమందు। ఈ॥ శ్యాయంగనంగహోమము చూడ ది
నము సాయమా యెనుగదే సామజయాన। ఈ॥ సోమం
బుదంచవలె సుదతిరో రాత్రి సమయమున నింటికి చనివె
ళ్ళుదాము। ఈ॥ గోరంటచేతులా కోమలి యునిచి పేరం
టమని పెద్దవారినిపిలుతామా। ఈ॥ పసుపుకుంకుమ దెచ్చి
పడతులందరికి కుసుమములుపిడెములు గొబ్బునిద్దామా
ఈ॥ ముత్తయిదులుమనము ముదము మీారగను। యె
త్తిపాడుచుదంచె వేర్పుకుదామా। ఈ॥ ఎంతపుణ్యము
జేసి నీమేకపోతు ఈయూపస్తంభాన నిచి కట్టువమును।
ఈ॥ సువ్విసురనాయకా సురగణసేవ్య। సువ్వి సుమనత్ర

యా సంపూజనీయ। ఈ॥ సువ్విస్వాహాసుదాసుదదివ్యభా
వ్య సువ్విచతుర్వేదనిలయ సువ్వియనుచు। ఈ॥ యజ్ఞపు
రుషుని పేరు నెత్తి పాడుచున్న తరుణిరో సోమంబు దంచ
గానలెను। ఈ॥ అమరికి సోమతా చదుదెంచినట్టి సవరణ జె
ప్పెదాఁ చక్కగా వినుఁడి। ఈ॥ అమరాసురలు గూడి యం
బుధిదరువ అమృతంబుకయి సోముడప్పుడెప్పుట్టె। ఈ॥ పు
ట్టగా నేచూడ కట్టంబుగట్టి పట్టుదా నోషధుల పాలెంబు
మనిరి। ఈ॥ రాజువలె నోషధులు రక్షింపు సోమ రాజను పే
రటరంజిల్లుచుండె। ఈ॥ కద్రున సుపర్ణుఁలు కష్ట్యము సే
య కద్రువతాగెలిచి గాయత్రి కనియె। ఈ॥ భాసురం బ
యిన సోమంబు భూసురంబునిలుప। దాసురాయినమీ
తల్లిఁ విడతు। ఈ॥ అనవినిగాయత్రి అజుతోడ గెలిచి చ
నుదివ్యలోకులాచలమమరినట్టి। ఈ॥ మూడుదినములు మూ
రువునుండ ముదితయందలగారె మూడు రాత్రిళ్ళు। ఈ॥
క్రయమాయినపిదపను గోష్యంబుచేసి। దయమీఁద దాచె
దరు ధరణిదేవతలు। ఈ॥ వేల్పాలంతట దలచి వెలదులు
గోరు నార్శులుగంధర్వ్య వేడదలచె। ఈ॥ వాణిని గోవుగా

నొనరభావించి వాణినీకిచ్చిన వాఁడు సోమమటుయిచ్చె। ఈ॥ అవనియందును గాదె యధికసోమమును సోవు దక్ష జేసికొను ల్దేను చూడు। ఈ॥ యీరీతిపుడమినిపీ సోమయాజి న రీశిరోమణి నలుదిశల నెగడె। ఈ॥ సోమసంభవమెద ట సుదతిపూదలెను సోమయాగములోను సోమ్యంబు వలెను। ఈ॥ అధిప లేకున్నను ఆధారమవును పదపద విధి లేని ఫాల్గుణమవును। ఈ॥ రాము చూడు మహో రాత్రి ప్రయోగ రామణీయు లై యిచటరంజిల్లుకరణి। ఈ॥ ప్రాతర నువాకంబు ప్రస్తుతించినను నీతిపై నవనీయ నిర్వాక మగును। ఈ॥ మతిమంతులందఱు మన్నన సేయ ప్రతి లేని యీబహిష్పవమాన మొప్పు। ఈ॥ సమనీయపశువును చక్కగా తెచ్చి। ఆహవనీయము వేల్చెడు అగ్నిహోత్రుని ను। ఈ॥ ఐంద్రివాయవ్యాదు లయిన గ్రిహములను సాంద్రిముగాఁజూడ సరసీరుహాక్షి। ఈ॥ అద్యాదిసత్త్రమాకుల తిబుద్ధిహోత పూఙ్యులందఱువినగ బూని సమసింప। ఈ॥ ఇదుగు ధాము దేవ యువజనవినవె అచటశివసామోద యివజనవినుమ। ఈ॥ ముదిత వినవేమి దామోదై వి యనఁగ

యిదుగోదాముదే వయివజనమువినుమ। ఈ॥ వీరినిజాడక
వైశ్వదేవాగ్ని మరుశస్త్రములు మణి మంటపమ్ములకు।
ఈ॥ మహితపాత్రసమసమమరిందతోలత్తో శీతమాద్యం
దినసమకంబులోడ। ఈ॥ సాయమందుతృతీయ సమయము
లుమూఁడు నెయ్యి వేసమనీయ నిఖిలయాగములు। ఈ॥అ
వబృధయిష్టి చేయించి హర్షణంబుమీఱ పామరవర్ణనం
పరగఁజేయుదురు। ఈ॥ అవబృధస్నానంబు ఆచరించినను
అవనిలోఁబాపముల నప్పుడేబాపు। యీపాటపాడిననింత
కునెల్ల ఆపదలెల్లను అప్పుడు తొలగుండు। నీ యజ్ఞవేదు
లు నీయజ్ఞశాల ఈయజ్ఞమీచెలియ కెంత యొప్పినది॥

ముక్తిమార్గోపదేశిని

సంపూర్ణము.

కవినాథ విలాసములో వెలకు

దొరకు గ్రంథములు.

